

ด่วนที่สุด

ที่ นศ๐๐๑๘.๑/ว ๔๐๗๕

ถึง สำนักทะเบียนอำเภอ ทุกสำนักทะเบียน สำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลนครนครศรีธรรมราช , เทศบาลเมืองปากพนัง และสำนักทะเบียนท้องถิ่นเทศบาลเมืองทุ่งสง

พร้อมนี้ จังหวัดนครศรีธรรมราช ขอส่งสำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๗๖๗ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป ทั้งนี้ ให้ดาวน์โหลดหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๗๖๗ ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๘ จาก www.pokkrongnakhon.com มุมหนังสือราชการ (จังหวัด) หน้าเว็บไซต์

จังหวัดนครศรีธรรมราช

๒๑ สิงหาคม ๒๕๕๘

ที่ทำการปกครองจังหวัด
กลุ่มงานปกครอง
โทร./โทรสาร ๐-๗๕๓๔-๐๗๓๘
www.pokkrongnakhon.com

ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๔๑๖๗

033417

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด และปลัดกรุงเทพมหานคร

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๖๓๕ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/๑๗๓ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ จำนวน ๙ แผ่น

ด้วย กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง ได้รับแจ้งจากกรุงเทพมหานคร ขอให้พิจารณาทบทวนแนวทางปฏิบัติตามหนังสือที่อ้างถึง กรณีการเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ ในกรณีผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน ตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ยื่นคำขอมีบัตรภายในระยะเวลาหกสิบวันตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๔ เป็นความผิดต่อเนื่อง ตราบใดที่ยังไม่มีบัตรถือว่าเป็นความผิดจนกว่าจะมีบัตร

กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง เห็นว่า ประเด็นปัญหาดังกล่าวเป็นการตีความในข้อกฎหมายที่แตกต่างกัน ดังนั้น เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง จึงได้หารือคณะกรรมการกฤษฎีกาว่า การไม่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ภายในกำหนดตามมาตรา ๑๑ เป็นความผิดสำเร็จหรือเป็นความผิดต่อเนื่อง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แจ้งว่า คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวแล้วเห็นว่า กรณีตามที่ขอหารือนี้เป็นเรื่องความผิดเมื่อไม่ยื่นคำขอมีบัตรไม่ใช่ประเด็นเกี่ยวกับความผิดสำเร็จหรือความผิดต่อเนื่อง เพราะมาตรา ๕ มาตรา ๖ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงหลักการของมาตรา ๕ มาตรา ๗ และมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ ไปเป็นการบังคับให้ต้องมีบัตร ไม่ใช่เรื่องการยื่นขอมีบัตร ดังนั้น จึงไม่สามารถนำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ที่ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จ ที่ ๔๓/๒๕๓๖ มาปรับใช้บังคับกับข้อหารือนี้ได้ สำหรับกรณีตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท นั้น ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่าตราบใดที่บุคคลซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณียังไม่ยื่นขอมีบัตรความผิดนั้นก็ยังอยู่เรื่อยไปจนกว่าจะมายื่นขอมีบัตร เพียงแต่ผู้ที่ต้องมีบัตรนั้น จะมีโทษต่อเมื่อมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปแล้วเท่านั้น รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ส่งมาพร้อมนี้

/ กระทรวง ....

กระทรวงมหาดไทย พิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานบัตรประจำตัวประชาชน เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและถูกต้องตามกฎหมาย จึงขอยกเลิกหนังสือ กระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๙.๒/ว ๓๖๓๕ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ และให้ถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. การเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่กรณีตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ.๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทน ตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท นั้น ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่า ตราบใดที่บุคคลซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ยังไม่ยื่นขอมีบัตรความผิดนั้นก็ยังอยู่เรื่อยไปจนกว่าจะมายื่นขอมีบัตร เพียงแต่ผู้ที่ต้องมีบัตรนั้น จะมีโทษต่อเมื่อมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปแล้วเท่านั้น ดังนั้น ตราบใดที่ผู้กระทำความผิดยังไม่มีบัตรตามที่กฎหมายกำหนด ก็ถือว่ายังกระทำความผิดอยู่ พนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมมีอำนาจทำการเปรียบเทียบปรับได้

๒. กรณีผู้ถือบัตรประสงค์จะให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกบัตรใหม่ เนื่องจากมีการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน เช่น คำนำหน้านาม พระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมทั้งกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมและยกเว้นค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๕๕ มิได้กำหนดค่าธรรมเนียมการออกบัตรกรณีดังกล่าวไว้ พนักงานเจ้าหน้าที่จึงไม่อาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมในการออกบัตรใหม่ให้แก่ผู้ถือบัตรในกรณีดังกล่าวได้ สำหรับกรณีที่ผู้ถือบัตรต้องการให้รายการในบัตรตรงกับรายการที่ได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงในทะเบียนบ้าน ถือว่าเป็นกรณีบัตรมีรายการไม่ตรงกับคำขอหรือข้อเท็จจริงตามทะเบียนบ้าน พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดำเนินการออกบัตรให้ใหม่ได้ ตามข้อ ๑๓ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖

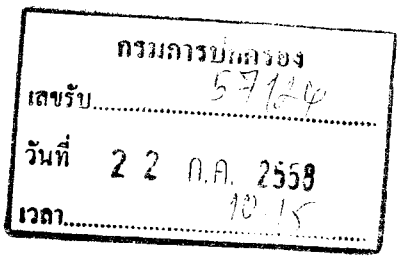
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้อำเภอ สำนักงานเขต เทศบาล และเมืองพัทยา ถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายอภินันท์ ชื่อธานุวงศ์)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงมหาดไทย

กรมการปกครอง
สำนักบริหารการทะเบียน
โทร. ๐-๒๗๙๑-๗๖๑๒ โทรสาร ๐-๒๗๙๑๗๖๑๕

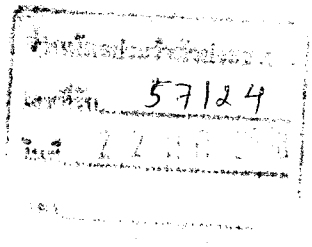

ที่ นร ๐๙๐๒/ ๖๙๗

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร
กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน

เรียน อธิบดีกรมการปกครอง

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/ป ๑๖๒๐ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๘

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับการไม่ยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

ตามที่กรมการปกครองได้ขอหารือในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการปกครอง) และสำนักปลัดกรุงเทพมหานครแต่งตั้งผู้แทนไปชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าวและมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตามสิ่งที่ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

กองกฎหมายกระบวนการยุติธรรม
ฝ่ายกฎหมายกระบวนการยุติธรรมทางแพ่ง
โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๗๙๐๐-๑๓ ต่อ ๒๒๑๙ (นายทรงยศฯ)
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๒๗๐๑
www.krisdika.go.th
www.lawreform.go.th

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ความผิดเกี่ยวกับการไม่ยื่นขอมีบัตรประจำตัวประชาชน

กรมการปกครองได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๓๐๙.๒/๑๑๑๒ ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๕๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) ได้แจ้งแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยบัตรประจำตัวประชาชน กรณีผู้ถือบัตรประสงค์จะขอมีบัตรใหม่ เนื่องจากมีการแก้ไขรายการในทะเบียนบ้าน เช่น คำนำหน้านาม ปรับปรุงแก้ไขรายการ และการเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ยื่นขอมีบัตรภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวันตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ เป็นความผิดสำเร็จตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ซึ่งจะต้องเริ่มนับอายุความนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

กรมการปกครองได้รับแจ้งจากกรุงเทพมหานครขอให้พิจารณากรณีดังกล่าวว่า การเปรียบเทียบปรับของพนักงานเจ้าหน้าที่ กรณีผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ยื่นคำขอมีบัตรภายในกำหนดระยะเวลาหกสิบวัน ตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ นั้น มิใช่เป็นความผิดสำเร็จ แต่เป็นความผิดต่อเนื่อง เพราะปัจจุบันพระราชบัญญัติดังกล่าว การใช้ถ้อยคำของมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ยังคงใช้คำว่า ต้องมีบัตรหรือมีบัตรใหม่เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๐๕ และพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๒ มีเพียงมาตรา ๑๑ ที่มีถ้อยคำในตัวบทที่ใช้คำว่า ต้องมีบัตรและยื่นคำขอมีบัตรซึ่งแตกต่างจากมาตรา ๑๑ เดิม การวินิจฉัยเกี่ยวกับความผิดที่ไม่ขอมีบัตรในเวลาที่กฎหมายกำหนดจึงไม่น่าจะเปลี่ยนไปจากเดิม ต้องถือว่าเป็นความผิดต่อเนื่อง เนื่องจากมาตราหลักที่กฎหมายบังคับคือมาตรา ๕ และมาตรา ๖ ยังคงใช้ถ้อยคำว่า ต้องมีบัตรหรือมีบัตรใหม่ ดังนั้น ตราบใดที่ยังไม่มีบัตรก็ถือว่าเป็นความผิดจนกว่าจะมีบัตร ส่วนมาตรา ๑๑ เป็นเพียงบทกำหนดโทษ ซึ่งสาระสำคัญของพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ คือ ต้องการแก้ไขอายุผู้ขอมีบัตรครั้งแรกจากสิบห้าปีบริบูรณ์เป็นเจ็ดปีบริบูรณ์ มิได้มีเจตนาแก้ไขลักษณะความผิดให้เป็นไปตามความผิดสำเร็จแต่อย่างใด และมาตรา ๑๑ วรรคสอง ยังระบุระวางโทษแก่ผู้ขอมีบัตรครั้งแรกเกินกำหนดสำหรับผู้มีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หากกฎหมายมีเจตนารมณ์ให้เป็นความผิดสำเร็จจริง ความดังกล่าวก็ไม่สามารถบังคับใช้ได้ เพราะการทำบัตรครั้งแรกเริ่มแต่อายุเจ็ดปีบริบูรณ์ เมื่อเด็กอายุครบแปดปีหกสิบเอ็ดวัน คดีก็ขาดอายุความแล้ว

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๒/๑๗๒ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๕๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

เหตุใดกฎหมายจึงต้องบัญญัติให้เอาผิดกับเด็กอายุสิบห้าปีที่ไม่ขอมีบัตรใหม่ในกำหนดเวลาอีก การที่กฎหมายต้องบัญญัติเช่นนี้ย่อมได้แสดงให้เห็นเจตนารมณ์ของกฎหมายอย่างชัดเจนว่า ความผิดที่ไม่ขอมีบัตรในกำหนดเวลาเป็นความผิดต่อเนื่อง ซึ่งกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) เห็นว่า มาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ กำหนดว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท ดังนั้น ผู้ถือบัตรหรือผู้ซึ่งต้องมีบัตร หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนไม่ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในระยะเวลาที่กำหนดตามมาตรา ๖ มาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ถือเป็นการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทกฎหมายดังกล่าว จึงมีความผิดตามมาตรา ๑๑ และเป็นความผิดสำเร็จตั้งแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ตามหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๑๖ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๖ และหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๐๓๐๔/ว ๘๑๖ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๓๖ เรื่อง การนับอายุความคดีอาญา ซึ่งจะต้องเริ่มนับอายุความนับแต่วันถัดจากวันครบกำหนดระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด และเนื่องจากพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ไม่ได้กำหนดอายุความกรณีดังกล่าวไว้ จึงต้องนับอายุความตามมาตรา ๙๕ (๕) แห่งประมวลกฎหมายอาญา ที่กำหนดว่าในคดีอาญาถ้ามิได้ฟ้องและได้ตัวผู้กระทำความผิดมายังศาลภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันกระทำผิดเป็นอันขาดอายุความ สำหรับความผิดที่ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือต้องระวางโทษอย่างอื่น ดังนั้น หากพ้นกำหนดระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันกระทำความผิดตามมาตรา ๑๑ คดีย่อมขาดอายุความทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

กรมการปกครองพิจารณาแล้วเห็นว่า การตีความในข้อกฎหมายที่แตกต่างกันดังกล่าวจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความสับสน จึงขอหารือว่า การไม่ยื่นคำขอมีบัตรใหม่ภายในกำหนดมาตรา ๑๑ เป็นความผิดสำเร็จหรือเป็นความผิดต่อเนื่อง เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการปกครอง โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมการปกครอง) และผู้แทนสำนักปลัดกรุงเทพมหานครเป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า กรณีตามที่ขอหารือนี้เป็นเรื่องความผิดเมื่อไม่ยื่นขอมีบัตรไม่ใช่ประเด็นเกี่ยวกับความผิดสำเร็จหรือความผิดต่อเนื่อง เพราะมาตรา ๕[๑] มาตรา ๖[๒]

---

[๑] มาตรา ๕ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่เจ็ดปีบริบูรณ์ แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์ และมีชื่อในทะเบียนบ้านต้องมีบัตรตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้

ความในวรรคหนึ่งไม่ใช้บังคับแก่ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงตามวรรคสอง ซึ่งมีบัตรประจำตัวตามกฎหมายอื่นให้ใช้บัตรประจำตัวนั้นแทนได้

ผู้ซึ่งมีอายุเกินเจ็ดสิบปีและผู้ซึ่งได้รับการยกเว้นตามกฎกระทรวงจะขอมีบัตรก็ได้

[๒] มาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ให้ยื่นคำขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่

(มีต่อหน้าถัดไป)

และมาตรา ๑๑[๗] แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้เปลี่ยนแปลงหลักการของมาตรา ๕[๔] มาตรา ๗[๕] และมาตรา ๑๑[๖] แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ไปเป็นการบังคับให้ต้องมีบัตร ไม่ใช่เรื่องการยื่นขอมีบัตร ดังนั้น จึงไม่สามารถนำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๒) ที่ได้เคยให้ความเห็นไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๔๓/๒๕๓๖[๗] มาปรับใช้กับข้อหารือนี้ได้ สำหรับกรณีตามมาตรา ๑๑ วรรคหนึ่ง

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๒)

(๑) วันที่อายุครบเจ็ดปีบริบูรณ์

(๒) วันที่ได้สัญชาติไทย สำหรับผู้ไม่ได้สัญชาติไทยโดยการเกิด หรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) วันที่นายทะเบียนเพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๔) วันที่พ้นสภาพจากการได้รับการยกเว้น

[๓]มาตรา ๑๑ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖ ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรใหม่ตามมาตรา ๖ ตรี วรรคหนึ่ง หรือการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา วรรคหนึ่ง ผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปหรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตรใหม่ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท

ในกรณีตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หากผู้ซึ่งต้องมีบัตรหรือผู้ถือบัตรซึ่งมีอายุไม่ถึงสิบห้าปีได้ยื่นคำขอด้วยตนเองแล้ว ให้บุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอแทนตามมาตรา ๖ ฉ ไม่ต้องรับโทษ

[๔]มาตรา ๕ ผู้มีสัญชาติไทยซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีบริบูรณ์แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปีบริบูรณ์และมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในท้องที่ใด ต้องขอมีบัตรต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในท้องที่นั้น เว้นแต่จะเป็นบุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

บุคคลซึ่งได้รับการยกเว้นตามวรรคหนึ่ง หากประสงค์จะขอมีบัตร ให้เจ้าพนักงานออกบัตรออกบัตรให้

[๕]มาตรา ๗ ในการขอมีบัตร ผู้ขอต้องยื่นคำขอภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้

(๑) เก้าสิบวันนับแต่วันที่มีอายุครบสิบห้าปีบริบูรณ์

(๒) หกสิบวันนับแต่วันที่ได้สัญชาติไทยหรือได้กลับคืนสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ

(๓) หกสิบวันนับแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่เพิ่มชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎร

(๔) หกสิบวันนับแต่วันที่พ้นสภาพจากการได้รับยกเว้น

ในกรณีที่บัตรหมดอายุ ผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่บัตรเดิมหมดอายุ

ในกรณีที่บัตรหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ผู้ถือบัตรต้องขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตร แล้วแต่กรณี ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่บัตรนั้นหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด

ในกรณีที่ผู้ถือบัตรเปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล ผู้ถือบัตรต้องขอเปลี่ยนบัตรภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับอนุญาตให้เปลี่ยนชื่อตัว ชื่อสกุล หรือชื่อตัวและชื่อสกุล แล้วแต่กรณี

รัฐมนตรีอาจขยายกำหนดเวลาตามความในมาตรานี้ได้ตามที่เห็นสมควรโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

[๖]มาตรา ๑๑ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสองร้อยบาท

[๗]บันทึก เรื่อง การนับอายุความสำหรับความผิดฐานไม่ขอมีบัตรประจำตัวประชาชน ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๑๔ ลงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๓๖ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

แห่งพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน พ.ศ. ๒๕๒๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบัตรประจำตัวประชาชน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๔ ได้บัญญัติว่า เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาการขอมีบัตรตามมาตรา ๖[๕] ผู้ซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕[๖] ซึ่งมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไป หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ[๗] แล้วแต่กรณี ไม่ยื่นขอมีบัตร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งร้อยบาท นั้น ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่า ตราบใดที่บุคคลซึ่งต้องมีบัตรตามมาตรา ๕ หรือบุคคลซึ่งมีหน้าที่ยื่นคำขอมีบัตรแทนตามมาตรา ๖ ฉ แล้วแต่กรณี ยังไม่ยื่นขอมีบัตร ความผิดนั้นก็ยังมีอยู่เรื่อยไปจนกว่าจะมายื่นขอมีบัตร เพียงแต่ผู้ที่ต้องมีบัตรนั้น จะมีโทษต่อเมื่อมีอายุตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปแล้วเท่านั้น

(นายดิสทัต โหตระกิตย์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กรกฎาคม ๒๕๕๘

---

[๕] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๒, ข้างต้น

[๖] โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น

[๗] มาตรา ๖ ฉ การขอมีบัตรตามมาตรา ๖ และการขอมีบัตรใหม่หรือขอเปลี่ยนบัตรตามมาตรา ๖ จัตวา ของผู้มีอายุไม่ถึงสิบห้าปี ให้เป็นหน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลซึ่งรับดูแลผู้นั้นอยู่เป็นผู้ยื่นคำขอ แต่ไม่เป็นการตัดสิทธิบุคคลนั้นที่จะยื่นคำขอด้วยตนเอง